

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th March, 2025

LOHIYANI BOSHQARISH METODOLOGIYALARI: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

Norqulov Shamshodbek Erkinjon o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi

Moliya va moliyaviy texnologiyalar fakulteti,

Loyiha boshqaruvi yo'nalishi magistranti

Email: 6591231@gmail.com

Tel: (94) 323-06-07

Annotatsiya:

Ushbu maqolada loyihani boshqarish metodologiyalari, ularning xususiyatlari, qo'llanilish sohasi va samaradorligi haqida batafsil ma'lumot beriladi. An'anaviy va zamonaviy metodologiyalar chuqur tahlil qilinib, ularning o'ziga xos afzallik va kamchiliklari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, har bir metodologiya muayyan holatlardagi samaradorligi ham baholanadi.

Kalit so'zlar: loyiha boshqaruvi, an'anaviy yondashuvlar, zamonaviy yondashuvlar, Agile, Scrum, Kanban, Waterfall, Lean.

Аннотация:

В данной статье подробно рассматриваются методологии управления проектами, их особенности, области применения и эффективность. Анализируются как традиционные, так и современные методологии, выявляются их преимущества и недостатки. Кроме того, оценивается эффективность каждой методологии в конкретных ситуациях.

Ключевые слова: управление проектами, традиционные подходы, современные подходы, Agile, Scrum, Kanban, Waterfall, Lean.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th March, 2025

Abstract:

This article provides a detailed analysis of project management methodologies, their characteristics, areas of application, and effectiveness. Both traditional and modern methodologies are thoroughly examined, highlighting their advantages and disadvantages. Additionally, the efficiency of each methodology in specific scenarios is evaluated.

Keywords: project management, traditional approaches, modern approaches, Agile, Scrum, Kanban, Waterfall, Lean.

Kirish

Bugungi kunda loyihalarni samarali boshqarish tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirish va biznes maqsadlariga erishish uchun muhim ahamiyatga ega. Loyihani boshqarish metodologiyalari loyiha doirasida vaqt, resurslar va byudjetni optimallashtirish imkonini beradi. Tarixan an'anaviy metodologiyalar qo'llanilgan bo'lsa-da, so'nggi yillarda zamonaviy, moslashuvchan yondashuvlarga talab ortib bormoqda. Ushbu maqolada loyihani boshqarishning turli metodologiyalari, ularning xususiyatlari va qaysi holatlarda qaysi metodni qo'llash maqsadga muvofiqligi ko'rib chiqiladi.

Asosiy qism

Loyihani boshqarish metodologiyalari har bir loyihani samarali va muvaffaqiyatli yakunlash uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Turli yondashuvlar mavjud bo'lib, ular loyihaning murakkabligi, muddati, budjeti va jamoaning tajribasiga qarab qo'llaniladi. Ushbu metodologiyalar an'anaviy va zamonaviy yondashuvlarga bo'linadi. Zamonaviy dunyoda loyiha boshqarishning muhimligi ortib bormoqda, chunki kompaniyalar raqobatbardosh bo'lish uchun samarali boshqaruv usullaridan foydalanishlari kerak.

An'anaviy va zamonaviy yondashuvlar:

Loyihani boshqarish jarayonida ikkita asosiy metodologiya mavjud: an'anaviy va zamonaviy yondashuvlar. Ularning har biri o'ziga xos afzallik va kamchiliklarga ega bo'lib, loyiha turiga qarab qo'llaniladi.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th March, 2025

An'anaviy yondashuvlar:

An'anaviy loyiha boshqarish metodologiyalari qat'iy struktura va oldindan rejalashtirishga asoslangan. Bu yondashuv odatda quyidagi tamoyillarga ega: Qat'iy bosqichlar: Har bir bosqich to'liq tugallanmaguncha keyingisiga o'tilmaydi. Aniq rejalashtirish: Loyiha boshlanishidan oldin barcha reja va talablar oldindan aniqlanadi. Keng hujjatlashtirish: Barcha jarayonlar batafsil yozib boriladi. Bu metodologiya, ayniqsa, qurilish, ishlab chiqarish va infratuzilma loyihalarida samarali hisoblanadi.

Zamonaviy yondashuvlar:

Zamonaviy metodologiyalar moslashuvchanlik va iterativ jarayonlarga asoslangan. Ular quyidagi xususiyatlarga ega:

Moslashuvchanlik: Loyihaning dinamik o'zgarishlariga tez moslashish. Tezkor natijalar: Kichik iteratsiyalar orqali mijozga mahsulot yetkazish. Minimal byurokratiya: Rasmiy hujjatlashtirish kamroq bo'lib, jamoa hamkorligiga urg'u beriladi. Bu metodologiyalar asosan IT sohasida, startaplar va innovatsion loyihalarda keng qo'llaniladi.

An'anaviy va Zamonaviy metodologiyalarining taqqoslanishi:

Xususiyatlar	An'anaviy	Zamonaviy
Moslashuvchanlik	Past	Yuqori
Loyiha davomiyligi	Uzoq muddatli	Qisqa iteratsiyalar
Rejalashtirish	Oldindan aniq belgilanadi	Jarayon davomida o'zgarishi mumkin
Hujjatlashtirish	Ko'p va batafsil	Minimal
Risklarni boshqarish	Dastlabki bosqichda	Iterativ jarayonda

Qaysi metodologiyani tanlash kerak?

Metodologiyani tanlash loyiha turiga, murakkabligiga va jamoa tajribasiga bog'liq. Katta va uzoq muddatli loyihalar uchun an'anaviy metodlar, tezkor natijalarni talab qiluvchi loyihalar uchun esa zamonaviy yondashuvlar afzalroqdir. Shuningdek, har bir loyiha o'ziga xos bo'lgani sababli, boshqaruv yondashuvini to'g'ri tanlash muhimdir.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th March, 2025

Xulosa

Loyihani boshqarish metodologiyalarining to'g'ri tanlanishi loyihaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishini ta'minlaydi. Har bir yondashuvning o'ziga xos afzallik va kamchiliklari mavjud bo'lib, ularni to'g'ri baholash va tanlash muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy loyihalar dinamik va doimiy o'zgaruvchan bo'lgani sababli, boshqaruvning moslashuvchan usullarini qo'llash talab qilinadi.

Loyihani boshqarishda to'g'ri yondashuvni tanlash muhim ahamiyat kasb etadi. An'anaviy metodologiyalar oldindan rejalashtirish va qat'iy struktura talab qiladigan loyihalar uchun samarali bo'lsa, zamonaviy metodologiyalar tezkor natijalarga va dinamik muhitga moslashuvchan bo'lgan loyihalar uchun idealdir. Har bir loyiha o'ziga xos bo'lgani sababli, uni boshqarishda eng samarali metodologiyani tanlash katta ahamiyatga ega.

Adabiyotlar:

1. PMI. Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide), 6th Edition.
2. Prince2 Foundation Manual.
3. Schwaber, K. & Sutherland, J. The Scrum Guide.
4. Womack, J. & Jones, D. Lean Thinking.
5. Anderson, D. Kanban: Successful Evolutionary Change for Your Technology Business.
6. Highsmith, J. Agile Project Management: Creating Innovative Products.
7. Beck, K. Extreme Programming Explained: Embrace Change.